

Митрополит Иларион: Църквите ще трябва да вземат нестандартни решения

Преди още да е завършил заседаващият в Африка Синод на Александрийската Патриаршия, Константинополската Патриаршия нарече [създаването на екзархията](#) на Руската Православна Църква в Африка «антиканонично» и се изказа за «възстановяване на каноничния ред» на континента. За реакцията на Руската Православна Църква на това и други подобни изявления, за разкола и новите реалности в световното Православие, а също и за принципната важност на преодоляването на разкола в Украйна разказа в [интервю за РИА Новости](#) председателят на Отдела за външни църковни връзки на Московската Патриаршия митрополит Волоколамски Иларион.

– Владико, как ще коментирате изявленията на Александрийската и Константинополската Патриархии и в частност призива «да се възстанови каноничният ред в Африка»?

– Константинополската Патриаршия живее в онази паралелна реалност, която е създала с действията си в Украйна. Ние очакваме възстановяване на каноничния ред в Украйна и чак тогава ще може да се говори за възстановяване на каноничния ред в цялото световно Православие. Ситуацията, създала се в Африка, е пряко следствие на действията на Константинополския Патриарх Вартоломей по легализация на украинския разкол, по «възстановяване в сан» на лица, които никога не са имали канонична хиротония.

В световното Православие в резултат на едностранните и враждебни по отношение на Руската Църква действия на Константинополския Патриарх е създадена ситуация на каноничен хаос. В тази ситуация, докато каноничният ред не бъде възстановен в цялото световно Православие, докато Константинопол не престане да отказва диалог и да води монолог, издавайки постановления в стил «Roma locuta, causa finita», Православните Църкви ще трябва да вземат и занапред нестандартни решения.

– Защо Руската Православна Църква реши да създаде екзархия в Африка?

– Светият Синод на нашата Църква реши да образува екзархия в Африка не за да подрони мисията на Александрийската Патриаршия или да откъсне от нея някакви енории. Руската Църква не се нуждае от това и не се интересува от това. Ние не изпитваме никакви враждебни чувства нито към Патриарх Теодор, нито към архиереите на Александрийската Патриаршия.

Точно обратното, ние винаги високо сме оценявали онази подкрепа за каноничното Православие в Украйна, която последователно оказваше Патриарх Теодор до 2018 г. Ние се стараехме да оказваме по силите си помощ на Александрийската Патриаршия и не създавахме на територията ѝ свои енории, въпреки че за това ни молеха много рускоезични вярващи, живеещи в различни африкански страни. Но след като Патриарх Теодор започна да споменава разколническия лидер и встъпи в съслужение с разколниците, се създаде безпрецедентна ситуация, в резултат на която редица африкански клирици не пожелаха да следват своя Патриарх в признаването на разкола и се обърнаха към Московския Патриарх. Ние не бързахме с решението, чакахме две години. Но тъй като позицията на Патриарх Теодор не се промени и никой от архиереите на Александрийската Патриаршия не изрази несъгласие с тази позиция, ние сметнахме, че не можем повече да отказваме на онези клирици, които помолиха Московския Патриарх да бъдат приети в юрисдикцията на Руската Църква само по една причина – по същата причина, поради която ние бяхме принудени да прекъснем общение с Александрийската Патриаршия.

– Какъв ще бъде отговорът на Руската Църква на изявленията на Александрийската и Константинополската Патриаршии?

– Те бяха очаквани, но тъй като никой не се е обръщал към нас, то и отговор няма да има. Според мен този начин да се замерваме с изявления е доста безсмислен и безперспективен. Ние или трябва да се договаряме за правилата на поведение на междуправославно ниво, или всяка Поместна Църква ще бъде предоставена на самата себе си и ще взема самостоятелни решения.

Наскоро за необходимостта от такъв диалог на междуправославно ниво за пореден път напомни Албанският архиепископ Анастасий, който е посветил много години на мисионерска дейност на африканския континент. Ще си позволя да цитирам неговото изявление: «От самото начало на църковната криза в Украйна ние и устно, и писмено отбелязвахме, че времето не лекува църковните разломи и разколи, а, напротив, ги задълбочава и циментира. Неотдавнашното решение на Московската Патриаршия да образува екзархия на африканския континент потвърждава изначалните опасения... В бъдеще обикновените африканци ще бъдат призовавани към приемане на Православието от две православни Патриаршии, нямащи църковно общение помежду си». От гледна точка на Предстоятеля на Албанската Църква, «става дума за болезнен развой на събитията». По негови думи, «твърдението, че в Православието няма разкол, а има само разногласия, напомня теорията, че коронавируса̀т не съществува». Архиепископ Анастасий предлага «спешно да се обсъди начинът за лечение и прилагането на ваксините, установени от апостолското предание: това са мирът и примирението».

– Готова ли е Руската Църква за диалог с всички Поместни Църкви по проблема с разкола?

– Ние винаги сме били готови за диалог. За да предотврати опасния развой на събитията, Светейшият Патриарх Кирил посети през август 2018 г. Истанбул, [срещна се](#) с Патриарх Вартоломей, предупреждаваше за опасните и катастрофални последици на евентуалните действия по легализация на разкола в Украйна. За съжаление, това не помогна. За да се обсъдят възникналите проблеми на междуправославно ниво, Блаженейшият Патриарх Йерусалимски Теофил свика през февруари 2020 г. [съвещание в Аман](#), и Светейшият Патриарх Кирил [взе участие](#) в това съвещание.

– Какъв според Вас е пътят за излизане от създалата се криза?

– Пътят към възстановяване на единството и излекуване на нанесените рани изисква връщане към ситуацията, която съществуваше преди есента на 2018 г., – към ситуацията, когато Православните Църкви се съвещаваха помежду си, когато, в съответствие с каноните, «първият» не правеше нищо без съгласието на останалите, а останалите под председателството на «първия сред равните» вземаха решенията съборно. Сега у нас се е появил «първи без равни», а като средство за общуване вместо диалога е избран монолог. Последиците на тази погрешна тактика са очевидни.

Източник: <https://mospat.ru/bg/news/88812/>